
ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОКУРАТУРИ

Роман ГАВРІК

Світлана ПЕТРЕЧЕНКО

Особливе місце в системі органів прокуратури відіграє Спеціалізована антикорупційна прокуратура (далі – САП), необхідність створення якої впливає із норм Закону України “Про запобігання корупції” від 14 жовтня 2014 року.

Як вказує А. В. Лапкін, САП не є суто українським “ноухау”, оскільки досвід створення подібних прокуратур наявний у деяких державах світу. Зокрема, такими органами є Національне управління по боротьбі з мафією та відповідні управління при місцевих прокуратурах в Італійській республіці, Національна антикорупційна прокуратура в Румунії, спеціальна окружна прокуратура по попередженню економічних злочинів, пов’язаних з корупцією в Королівстві Іспанія, спеціальна прокуратура по переслідуванню міжнародних злочинів в Королівстві Данія, Національне Бюро з економічних злочинів у Королівстві Швеція, у Республіці Словенія у структурі Генеральної прокуратури створена особлива група державних прокурорів, які спеціалізуються на боротьбі з окремими видами злочинності.

Особливими ознаками САП в науковій літературі називаються:

особлива процедура формування кадрового складу, зокрема через відкритий конкурсний відбір кандидатів на адміністративні посади;

власна структура, до якої входять центральний апарат і територіальні філії, що розташовуються в тих місцях, у яких

знаходяться територіальні управління Національного антикорупційного бюро України;

окреме місце розташування – у службових приміщеннях Національного антикорупційного бюро України або службових приміщеннях Генеральної прокуратури України (регіональної чи місцевої прокуратури), які розташовані окремо від інших службових приміщень Генеральної прокуратури України;

Генеральний прокурор, його перший заступник та заступники не мають права давати вказівки прокурорам антикорупційної прокуратури та здійснювати інші дії, які прямо стосуються реалізації прокурорами САП їхніх повноважень;

підпорядкування керівника САП безпосередньо Генеральному прокурору, а керівників управлінь, відділів та їх заступників, прокурорів САП – керівнику САП;

неможливість переведення керівництва САП до інших підрозділів без їх згоди протягом строку їх повноважень.

Повноваження САП викладені у п. 3 Положення “Про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Генеральної прокуратури України” від 05.03.2020 № 125. Водночас, слід зазначити, що, на жаль, ці повноваження в цілому не визначені Конституцією України, передусім в частині здійснення представництва інтересів громадянина в суді, здійснення нагляду за досудовим розслідуванням, яке проводиться Національним антикорупційним бюро, що не відповідає обсягу повноважень органів прокуратури, передбачених Конституцією України. З огляду на це, вважаємо за необхідне внести відповідні зміни до ст. 131-1 Конституції України, передбачивши такі повноваження для САП:

підтримання публічного обвинувачення в суді у кримінальних провадженнях, розслідуваних Національним антикорупційним бюро України;

представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених Законом України “Про прокуратуру”

і пов'язаних з корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями;

нагляд за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування Національним антикорупційним бюро України;

нагляд за додержанням законів щодо забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування Національним антикорупційним бюро України кримінальних правопорушень та оскарження незаконних судових рішень на стадії досудового розслідування і судового розгляду.